

Молодий МЕДИК

№3-4 вересень-жовтень 2022 р.

ВНМУ із партнерами виграв грант від DAAD для навчання студентів в умовах воєнного стану

Нищівна війна в Україні створює виклики у забезпеченні якісного освітнього процесу, особливо для здобувачів освіти вищих медичних закладів, для яких вкрай важливе живе спілкування та навчання у стінах лікарні. От і у ВНМУ здобувачі вищої освіти мають можливість покращити клінічні

навички завдяки проєкту «UA-MEDSAT: Сателітне навчання студентів-медиків в Україні (UA-MEDSAT: Ukraine MEDical SATellite Teaching)». Проєкт фінансується програмою Німецької служби академічних обмінів (DAAD) «Україна цифрова: Забезпечення академічної успішності під час кризи (2022)».

Проєкт втілюється спільно з Тернопільським національним медичним університетом та з Вюрцбурзьким університетом Юліуса Максиміліана (Баварія, Німеччина). Це один з найстаріших університетів Німеччини, заснований у 1402 р.

Викладачі медичного факультету у Вюрцбурзі допомагають українським здобувачам вищої освіти розширити фундаментальні комунікативні навички та основи клінічного мислення на конкретних клінічних випадках з внутрішніх хвороб, загальної практики, хірургії, гінекології та акушерства, психіатрії та педіатрії.

Особливість проєкту — асинхронне та синхронне онлайн-навчання здобувачів ВО українською та англійською мовами.

Про засади програми «ММ» розповіла проректор ВНМУ з науково-педагогічної та навчальної роботи, професор Серебреннікова Оксана Анатоліївна:

— Наші німецькі колеги вирішили якимось чином допомогти Україні й самі подали заявку на грант, щоб запровадити навчання. Вони вважають, що найбільш проблемним в умовах дистанційного навчання, коронавірусу та війни є відпрацювання практичних навичок.

Запропонована навчальна програма реалізується двома шляхами. Перший — це відпрацювання практичних навичок за симуляційними сценаріями для випускників, для 6 курсу. У курсі є сценарії з різних спеціальностей: терапії, хірургії, очних хвороб, неврології.

Для молодших студентів молодших курсів запропонували курс з відпра-

цювання комунікативних навичок, спілкування з пацієнтом. Він охоплює збір анамнезу; повідомлення негативної новини; навички деонтологічного спілкування.

На нашу думку, співпраця з німецькими колегами корисна, й навички, отримані в рамках програми, стануть нашим студентам в пригоді.

Ми розглядаємо таке навчання як позакредитну активність студентів, яка матиме значення для нарахування стипендії та для розподілу на роботу.

Завідувач науково-дослідної лабораторії експериментальної нейрофізіології ВНМУ, доцент, кандидат медичних наук Рокунець Ігор Леонідович так пояснив особливості втілення освітнього проєкту:

— Курс «Клінічна комунікація» призначений навчити студентів правильно доносити інформацію до пацієнта. Як позитивну, так і негативну.

Наприклад, пацієнт невиліковно хворий, має обмежений термін життя або вартість лікування перевищує його матеріальні можливості (вартість медичного полісу) тощо.

Студентів навчають, як правильно спілкуватись з пацієнтом, щоб не спричинити психосоматичне пошкодження.

На цей курс ми набрали 29 груп студентів 3, 4 та 5 курсу, по 12 осіб. Курс триває 6 занять, групи проходять їх по черзі. Завершення курсу — 23 грудня.

Курс «Клінічні кейси» розрахований на студентів 6 року навчання. Передбачає знання педіатрії, хірургії, терапії, тобто всіх галузей медицини.

Студентам пропонують клінічні за-

вдання: є конкретний пацієнт, якого в дистанційному режимі треба опитати англійською, щоб з'ясувати клінічні симптоми. На основі симптомів ставиться діагноз.

Далі на основі симптоматики студент обирає необхідний обсяг лабораторних досліджень, отримує їх змодельований результат та ставить діагноз.

Наступний етап — студент призначає схему лікування, відштовхуючись від протоколної методики.

На цей курс набирали групи за напрямками: хірургія, педіатрія, акушерство, внутрішня медицина. Сформовано 16 груп по 25-26 осіб. Розклад передбачає закінчення курсу 10 грудня.

Заняття за програмою курсів — це додаткове навантаження. Тому до початку розподілу за групами ми провели анкетування за формою, розробленою Радою студентського самоврядування (РСС).

Якщо говорити про результати навчання, то найперша умова — отримання знань, тобто студент має бути вмотивованим щодо надбання нових навичок, досвіду. Сертифікати можуть бути підтвердженням проходження курсу.

Питання щодо сертифікатів зараз вирішує РСС разом із представником німецького партнера проєкту.

Вже є прохання від здобувачів вищої освіти провести додатковий курс. Питання, чи відбудеться він у весняно-літньому семестрі, зараз обговорюється.

Бажаємо, щоб перший спільний проєкт став початком плідної співпраці ВНМУ з Університетом Вюрцбурга у освітній та науковій сферах.

“ММ”

ЕКСТРЕМАЛЬНА, ПРОТЕ УСПІШНА: ЯК ВІДБУВАЛАСЬ ВСТУПНА КАМПАНІЯ — 2022

Життя має тривати попри війну. Щоб усі, хто хоче стати студентом, встигли скласти вступний тест, кампанію із зарахування до закладів вищої освіти (ЗВО) цього року проводили понад 90 днів.

Про перебіг вступної кампанії 2022 року, її особливі виклики та результати «Молодому медику» розповіла відповідальний секретар приймальної комісії, кандидат медичних наук, доцент Кордон Юлія Володимирівна.

Розкажіть, будь ласка, в які терміни проводилась вступна кампанія цього року?

Вступна кампанія 2022 року у ВНМУ брала відлік з 1 липня. У цей день у ВНМУ почав працювати кабінет, де абітурієнтам надавали допомогу зі створення електронних кабінетів вступника й подання заяв до ЗВО.

Активний етап кампанії стартував 29 липня: з цього дня розпочалась подача електронних заяв у всі ЗВО України. До 23 серпня тривало приймання заяв вступників. На всі спеціальності, запропоновані університетом, заяви подали 5 256 осіб. За кількістю електронних заяв ВНМУ був на 2-му місці серед медичних ЗВО країни.

Основні показники кампанії досить високі, навіть якщо порівнювати з минулими роками. У 2022 році на 1 і 2 курси денної та заочної форм навчання до нас вступили 1 083 студентів.

Звісно, значно гірша ситуація зі вступом в цьому році іноземних громадян: через війну молодь, яка бажала навчатись у нашому університеті, не змогла прийти. Зважаючи на це, ми перерозподілили місця ліцензійного обсягу і виділили більшу кількість місць для набору на навчання громадян України.

В цьому році вперше для вступу до ЗВО України було запроваджено складання НМТ (національного мультипредметного тесту) з української мови, математики й історії України онлайн. Цей тест могли

скласти всі, хто мав бажання, навіть абітурієнти, які знаходились за межами України в країнах Європи.

Тест задля зручності вступників проводився в три сесії: основна, додаткова і спеціальна. Здати останню сесію НМТ можна було 15–16 вересня.

Тому й вступна кампанія в результаті виявилась затяжною — тривала до 30 вересня. Зокрема, останню студентку на 1 курс ми зарахували 23 числа.

Основний потік на державну форму навчання зарахований був 5 вересня, контрактники зараховувались 10–15 числа, і перший курс почав навчання з 19 вересня.

В чому ще полягали відмінності цієї вступної кампанії, як би Ви її характеризували?

Якщо описувати коротко, вступна кампанія 2022 року була непростою, напруженою, навіть дещо екстремальною.

Непростою, бо дуже багато нових змін до Порядку прийому на навчання до ЗВО України ми отримали від МОН буквально в травні. Тож змушені були терміново розробляти й затверджувати нові Правила вступу на навчання до ВНМУ у 2022 році.

Новим було й те, що вступники, які перебували за межами країни, могли подати оригінали своїх документів в електронному форматі з накладеним на файли КЕП (кваліфікованим електронним підписом вступника). Ще одним нововведенням було написання вступниками мотиваційних листів для вступу до ЗВО. Деякі листи наших абітурієнтів були дуже цікавими та зворушливими.

Вперше за останні роки для вступу до медичного ЗВО не встановили поріг у 150 балів, тому можливість вступити на навчання для здобуття

професії лікаря отримали більше претендентів. Раніше, наприклад, не склавши математику на 150 балів, абітурієнт навіть не міг подати електронну заяву на вступ до медичного вишу.

Хоча, я вважаю, кожен має отримати шанс вступити в омріяний університет, склавши ЗНО чи НМТ на позитивний результат, а вже далі, під час навчання, за результатами навчальних сесій, «Крок 1» і «Крок 2», якщо студент не мотивований і не здатний навчатись в медичному виші, він буде відрахований.

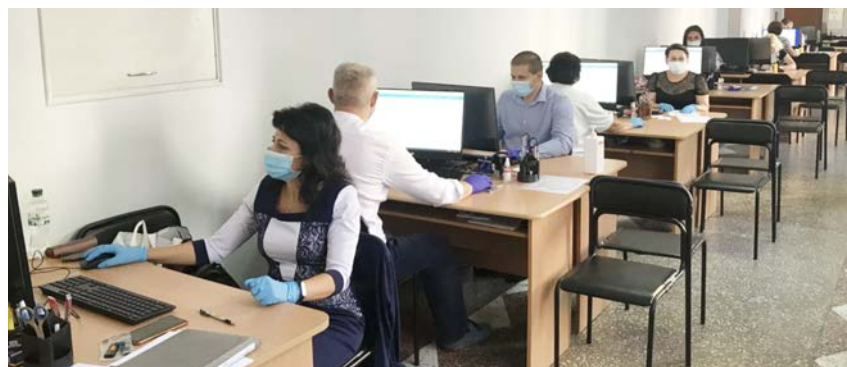
Отже, цього року наші вступники взагалі буквально за 2 місяці до вступу були змушені готуватись до складання історії України замість біології, фізики чи хімії, які зазвичай були профільними предметами в медичних вишах.

Також новим в цьому році було те, що ми приймали абітурієнтів з дипломами молодшого спеціаліста на 2 курс на спеціальності «Медицина», «Стоматологія» і «Фармація, промислова фармація», й таким чином значно поповнили кількість студентів другого курсу.

Хочеться окремо зауважити, що деякі вступники, які не змогли вчасно виїхати з окупованих або особливо небезпечних територій, де зараз ведуться активні бойові дії, мали змогу скласти вступні іспити у формі індивідуальної усної співбесіди з тих самих предметів, що й всі інші, навіть в дистанційному онлайн-форматі. І в нас були вступники, для яких ми організували й провели такі співбесіди, і ці хлопці та дівчата стали нашими студентами.

Для таких осіб були виділені окремі місця державного замовлення за квотою-2 в межах 10% від загальної обсягу державного замовлення.

Якщо ж говорити про напруження, то воно зрозуміле... всі ми зараз

перебуваємо в постійному стресі й хвилюванні через війну. В попередні два роки вступні кампанії теж були непростими — через пандемію коронавірусної хвороби. Вона й досі не відступила, зараз захворюваність знову зростає. Певною мірою ковід всіх нас змушує й досі переживати за здоров'я, своє та близьких, але в порівнянні з війною та її небезпекою для життя хвороба вже й не така страшна.

Тому, звісно, ця вступна кампанія була екстремальною: з кожним сигналом повітряної тривоги ми повинні були потурбуватися про життя своїх співробітників та вступників. Завдяки нашому керівництву в університеті функціонує сучасна система оповіщення про загрозу повітряної небезпеки. Почувши сигнал, ми припиняли роботу й спускалися разом з вступниками та їхніми батьками в укриття цивільного захисту, які відповідають всім вимогам.

Окремо хочу від усіх співробітників приймальної комісії висловити подяку студентам, котрі попри такі важкі часи відгукнулися й згодилися прийти на роботу в штаб «Абітурієнт», повсякдень допомагаючи нам у проведенні вступної кампанії.

Які основні результати вступної кампанії?

У 2022 р. МОЗ України виділено для навчання за кошти державного бюджету в ВНМУ ім. М. І. Пирогова 420 місць, що розподілені між спеціальностями таким чином:

- 222 «Медицина» — 370;
- 221 «Стоматологія» — 5;
- 228 «Педіатрія» — 25;
- 225 «Медична психологія» — 15;
- 226 «Фармація, промислова фармація» — 5.

За результатами зарахування до університету виконання державного замовлення у 2022 році складає 95%. Також зарахували 45 студентів-пільговиків за квотою-1 і квотою-2.

Зараховано 6 студентів з конкурсним балом 200. Кількість зарахованих на навчання коштом фізичних/юридичних осіб — понад 700 студентів.

В цілому вступна кампанія 2022 року пройшла успішно, активно і продуктивно. За рівнем виконання державного замовлення й набору студентів за контрактом наш університет вже багато років поспіль залишається в трійці лідерів медичних ЗВО України.

Спілкувалась Тетяна Ігнатська

ОНЛАЙНУ НЕ БУДЕ, АЛЕ КОВІДУ – БІЙ!

Чому не варто боятися вірусу, але не потрібно і нехтувати ним, розповів проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної та лікувальної роботи ВНМУ ім. М.І. Пирогова

На тлі повернення до порядку денного нових сплесків коронавірусної хвороби «ММ» поспілкувався з проректором ЗВО із науково-педагогічної та лікувальної роботи ВНМУ ім. М.І. Пирогова професором Василем Погорілим. Чи вплине COVID на навчальний процес? А якщо вплине, то як?

Відповіді Василя Васильовича — в ексклюзивному інтерв'ю для «ММ».

Чи відстежується нині статистика хворих на коронавірусну хворобу у ВНМУ?

— Українці щодня хворіють на коронавірусну хворобу. Не виняток є й студенти та співробітники нашого університету, і ми знаємо про всі такі випадки.

Втім, заняття в університеті відбуваються в офлайн-форматі. Елементи змішаного навчання застосовуються, якщо захворів студент або викладач.

Тоді така група на короткий період — 5 днів, включаючи вихідні та святкові, переходить на дистанційну форму навчання. Втім, воно є коротким.

Слід зауважити, що через коронавірусну хворобу, а потім — через агресію російської федерації проти України студенти 4-6 курсів практично не були у закладах охорони здоров'я та не курсували хворих. Така сама картина і на 1-3 курсах.

Ми згодні, що в ЗВО іншого профілю заняття можуть проводитися чи то в змішаній формі, чи то в режимі онлайн. Однак медицину заочно неможливо вивчити.

Медицина — не лише теорія. Це практика, це дух закладу охорони здоров'я, це пацієнти, оперативні втручання, без чого підготовка майбутнього лікаря не може бути якісною.

Але ж коронавірус не вгамується, і, якщо захворіла одна людина, потрібно забезпечити інших...

— Так, це надзвичайно важливий аспект. Для збереження очного навчання потрібна профілактика респіраторних захворювань, які студенти можуть, не бажаючи того, занести до хворого пацієнта.

Ось чому на 1-му місці стоїть добровільна — я б хотів акцентувати на цьому — вакцинація. Всі викладачі нашого університету, за виключенням трьох осіб, отримали щеплення щонайменше двічі. Якщо йдеться про бустерні дози, дехто отримав вже третю, а дехто — і четверту з них.

Крім того, ми бачимо, що вірулентність сучасного коронавірусу ослаблена, й термін ізоляції дещо зменшується — до 5 днів. Втім, вакцинація важлива, бо віруси мутують, виникають нові штами цієї грізної патології, проти яких активного імунітету у пацієнтів немає. Ніхто не захищений від того, що після першої, другої чи навіть третьої дози вакцини він не захворіє.

Інша річ, що перебіг захворювання після вакцинації значно легший, бо щеплення значною мірою посилює імунну систему людини. І власні захисні імунні сили цілком можуть боротися з інфекцією. Тому я, однозначно, за бустерні дози вакцинації, зокрема проти ковіду.

Але представник ВООЗ нещодавно заявив, що світ підійшов до подолання проблеми коронавірусу....

Так. Підійшов. Власне, вакцинація й дозволила таке заявити. Втім, статистичні дані тієї ж ВООЗ свідчать, що коронавірусна хвороба — різні її штами — ще є активною у різних країнах світу.

Початок. Продовження на 4-й стор.

ОНЛАЙНУ НЕ БУДЕ, АЛЕ КОВІДУ – БІЙ!

Закінчення. Початок на 2-й стор.

В Україні ж, через воєнний стан, щеплення пригальмувало. Однак дані говорять про те, що коронавірус не зник і вражає населення, особливо у місцях його скупчення.

У профілактиці та лікуванні ковіду в нашій області велика роль належить кафедрі інфекційних хвороб та епідеміології та кафедрі дитячих інфекційних хвороб ВНМУ. Саме ними з урахуванням актуальних тенденцій доповнені раніше видані протоколи лікування коронавірусної хвороби.

Тому не слід заспокоюватись та думати, що коронавірусна хвороба в умовах воєнного стану кудись зникла. Вона не зникла, вона продовжує свою ходу на теренах нашої держави. Тим паче в умовах воєнного стану надзвичайно важливо попереджувати її подальше поширення.

І як цього досягає університет?

— Для цього в нашому університеті, а на клінічних кафедрах вже з 1 вересня, запроваджений масковий режим. Він певною мірою запобігає інфікуванню.

Відповідний наказ є на сайті ВНМУ. У цьому документі надзвичайно велика роль відводиться санітарно-просвітницькій роботі серед студентства та співробітників університету.

Мова йде про те, що свідомість у кожної людини повинна бути на першому місці. І ті заходи, які проводяться в нашому університеті, в нашій державі, дають вагомий результат.

Однак хотілося б, щоб ця робота допомогла запобігти розповсюдженню нових штамів коронавірусу. І щоб ні співробітники, ні молодь не могли заразитися цією грізною патологією.

Адже, як відомо, вона призводить до пневмонії, ускладнень з боку серця, внутрішніх органів, та особливо центральної нервової системи. Тут наслідки надзвичайно важкі. Вкрай важливо запобігти саме розвиткові цих ускладнень.

Тому як кафедри, так і лікарі-інтерни, націлені здобути освіту лікаря-інфекціоніста також були долучені до роботи, насамперед в інфекційних лікарнях. Вони проводять санпросвітницьку роботу, в тому числі – серед студентства нашого університету. Розіслані нами пам'ятки, а також поширення інформації у ЗМІ відіграли значну роль у профілактиці розповсюдження хвороби.

То переходу в онлайн не буде?

Переходу навчання в онлайн не буде, попри сплески захворювання. Статистика каже: якщо захворів викладач, а він проводить заняття з 10-15, а то й з більшою кількістю груп, то ці студенти переходять на дистанційну форму навчання. Якщо ж захворів студент, в онлайн переходить група, а разом і викладачі, які з нею контактували – тому відбувається змішана форма навчання.

Однак, ми проводимо заходи, щоб ні студенти, ні викладачі не захворіли. Особливо на клінічних кафедрах, де переважає курація в клінічних кімнатах.

Раніше студенти йшли в палату, де знаходилося від 2 до 4 пацієнтів (залежно від профілю лікувального закладу). Зараз, якщо тема практичного заняття таке дозволяє, пацієнта (за згодою) запрошують на розбір його випадку до навчальної кімнати.

Хотілося б відзначити й велику роль закладів охорони здоров'я. Вони з розумінням до всього ставляться. За цей період жоден керівник закладу охорони здоров'я не відмовився у тому, щоб студенти не перебували у клініці.

Чи можна буде зробити щеплення проти коронавірусу в університеті?

— Поряд з вакцинацією проти коронавірусної хвороби не слід забувати й вакцинації проти грипу. Вакцини є, але відповідальність за їх вчасне призначення лежить на лікарях загальної практики сімейної медицини. Вони знають, чим хворіють їхні пацієнти, які ускладнення в них були.

Ми наразі можемо лише сприяти, щоб співробітники університету, студентство йшли до пунктів щеплень. І я закликаю співробітників та студентів, які ще не мають сімейного лікаря у Вінниці, отримати його. Сучасні технології дозволяють це зробити за лічені хвилини.

Тому і в наказі по університету ми просили деканати сприяти, щоб студенти мали сімейних лікарів на теренах Вінниччини. На себе брати відповідальність за проведення щеплень, на превеликий жаль, університет юридичних підстав не має.

Втім, на початку пандемії потрібно були забезпечити понад 85-88 % щеплених проти коронавірусної хвороби у нашому закладі. Тому ми й організували пункти щеплень у ВНМУ.

**Спілкувалася
Вікторія Родінкова**

Неабиякий успіх Збройних Сил України на фронті пов'язаний із застосуванням нових для української армії практик не лише на полі бою. Новим терміном під час нинішньої воєнної кампанії стало й визначення «тактична медицина». І її практики впроваджують не деінде, а на кафедрі медицини катастроф та військової медицини ВНМУ.

Відтак нинішні її слухачі стануть військовими лікарями із сучасним мисленням на полі бою. Про те, у чому воно полягає, й що таке сучасна тактична медицина, «ММ» поговорив із завідувачем кафедри, доцентом, канд. мед. наук, полковником Миколою Васильовичем Матвійчуком.

Що змінилося у роботі кафедри через початок повномасштабної війни росії проти України?

— Кафедра переорієнтувалась на інший варіант викладання такої дисципліни, як тактична медицина. Адже змінилися форма та підхід до надання допомоги. Зараз ми надаємо медичну допомогу на полі бою на 100 % за стандартами НАТО. Для цього кожен військовослужбовець — офіцер або солдат — має індивідуальну аптечку.

Саме військова медицина визначає розмір військового цвинтаря. Це тому, що поруч з військовими, які отримали травми, несумісні з життям, можуть бути поховані люди, котрим не надали своєчасну допомогу. Тактична медицина прибирає це упущення: смертей на полі бою стає менше.

Але, щоб перейти на нові стандарти, потрібно було вчитися? Хто вас вчив або вчить?

— У нас на кафедрі зараз є 5 інструкторів міжнародного класу. Ми вчилися, їздили на різні змагання, проводили на нашій базі багато навчань за системою ТСС, що сумісна з американською. На кафедрі 7 осіб мають відповідні сертифікати.

Важливим аспектом сьогодні є знання мови. І хоча не всім дано знати англійську на високому рівні, ми маємо можливість вчитися надавати допомогу саме так, як цього вимагає закон війни: за стандартами, які застосовують НАТО, Євросоюз. І хоча ми, було, від них відстали, тепер українська військова медицина за деякими показниками випередила західну.

Як домогтися виконання принципів тактичної медицини на полі бою?

Українське військо застосовує тактичну медицину краще, ніж вояки НАТО. ЯК ЦЬОМУ СПРИЯЄ ВНМУ?

Потрібно навчати цим принципам людей. Всі, від солдата до офіцера, мають бути навчені засадам надання самопомоги на полі бою.

Які виділяють категорії поранених на полі бою?

— Перше — це поранені, які одночасно виживуть після поранення, друга категорія — ті, котрі помруть через травми, несумісні з життям. І третя категорія — поранені, які помруть, якщо їм не надати медичну допомогу на догоспітальному етапі. І от тактична медицина спрямована, першою чергою, на допомогу саме їм.

Сьогодні у стрій повертаються 80 % бійців України, поранених у війні з росією. Це навіть перевищує стандарти НАТО.

Тут ми підходимо до питання сортування поранених, яке свого часу запровадив Пирогов. Втім, мабуть, змінилася концепція цього сортування...

— Так, вона значно змінилася. Пирогов організовував сортування по рядах. Широкі ряди, щоб можна було досягнути до кожного пораненого, знайти спочатку тих, кому конче потрібна допомога, а потім тих — хто потребує її у другу чергу.

Ряди Пирогова збереглися певною мірою, як основа. Але на сучасній війні утворюються три зони. Червона — це там, де йде бій: неважливо, наступ це, оборона чи окопна війна. І туди ніхто не доповзе.

Якщо поранений впав, до нього за-

раз ніхто не біжить. Санітар чи старший бойовий медик можуть до нього бігти лише з дозволу командира. Тому що потрібно прикрити вогнем те місце, де лежить поранений.

Зробити димову завісу, щоб можна було доповзти, або ж, якщо поранений у притомності, скерувати його, як самостійно надати собі допомогу і відповзти у другу зону — зону укриття.

Це жовта зона. Тут вже надається перша медична допомога. Ще одна зона — зелена — це зона евакуації. Звідти відповідні структури евакуюють поранених в тил.

Під час нинішніх бойових дій найвища смертність, на жаль, спостерігається від кровотечі. Такі поранені в загальній схемі тих, хто може померти, складають 60 %.

Друга категорія — 33 % — це напружений пневмоторакс. І третя категорія — це ті, до чийх дихальних шляхів потрапили чужорідні тіла. Внаслідок поранень відбувається закупорювання верхніх дихальних шляхів, особливо лицьової сторони, отже, можуть наступити асфіксія та смерть.

З огляду на статистику, тактична медицина висуває на перший план зупинку критичної кровотечі. Тому в кожній індивідуальній аптечці є джгут механічний, а також джгут-САТ, стрічковий.

На відміну від того, як ми раніше зупиняли зовнішні кровотечі різними способами, зараз при масивній кровотечі критично важливо здійснювати прямий тиск на рану. Бо

поки ми шукаємо джгут, поки хтось його піднесе, ми повинні максимально, за допомогою якоїсь хустини, здійснювати прямий тиск на рану: 3-5 хвилин. За цей час може утворитися згусток, який і припинить кровотечу.

Але не можна відпускати рану, поки на неї не буде накладений джгут з аптечки, про яку ми вже говорили. Або ж поранений може накласти джгут собі самостійно: стати на ділянку стегнової артерії в районі паху, звільнити руки й накласти джгута.

Але якщо поранений лежить у червоній зоні, а до нього підповзає інша людина, щоб його відтягнути, це створює ризик вже для двох людей?

— Так, часто снайпери тільки й чекають, щоб хтось пішов рятувати пораненого. І хоча у воїна завжди є бронезилет та каска, залишаються відкритими ділянки обличчя та шиї. Снайпер цілить завжди по них.

І людина, яка виживає, наприклад, після поранення у шию, стає непридатною для військової служби. Та й, на великий жаль, умовно придатною взагалі для життя.

Такий жахливий закон війни. Відтак при спробі винести пораненого з червоної зони дуже важливо робити це під прикриттям.

Спілкуючись з тими, хто на фронті, знаю, що у воїнів бувають непомітні кровотечі. І вони, зрештою, вбивають вояків. Як розпізнати таку кровотечу?

— Так. Наприклад, лежить людина, навколо неї земля стала темною, за певний час пляма побільшала на пів метра.

Чи, наклавши джгут, ми не перевірили, наскільки ефективно він накладений. А кров продовжує сочитися. Тоді потрібно накласти ще один джгут — цей варіант передбачений інструкцією.

Але є ще вузлові кровотечі — там, де джгут не можна накладати. Це район шиї, паху. В таких випадках треба застосовувати гемостатичні засоби.

Раніше це був порошок целокс: він після застосування на рані нагрівав-

**Початок.
Продовження на 6-й стор.**

Українське військо застосовує тактичну медицину краще, ніж вояки НАТО. Як цьому сприяє ВНМУ?

Закінчення. Початок на 4-й стор.

ся до 60 градусів і викликав місцеві опіки. Але зараз якість целокса покращилася: ним просочують бинти, серветки.

І тепер під час тиску на рану ми можемо тампонувати її вже серветкою з кровоспинним засобом, тим самим створюючи умови для ефективного тампонування. Тому всіх воїнів зараз навчають, в тому числі, користуватися й гемостатиком.

Раніше, коли волонтери збирали аптечки, проходила інформація, що у кожній з них повинно бути хоча б 2 джгуги. Тепер кажуть про чотири...

— Так, це на кожну кінцівку по джгугу. І я думаю, що зрештою так воно і буде.

Адже джгут накладається на верхні та нижні кінцівки, і шикарний варіант — мати саме 4 джгуги.

Проблема з джгугами полягає в тому, що всі вони одноразові. Наприклад, ми наклали пораненому з кровотечею цей САТ. Після використання джгут потрібно очистити та продезінфікувати від залишків біомаси, щоб не відбулося зараження крові бійця, який потенційно користуватиметься цим джгугом вдруге. Втім, в складній ситуації будуть використовувати й такий джгут, на жаль.

Постає питання, як його продезінфікувати так, щоб мати змогу використовувати повторно. Для зменшення дефіциту джгутів всі 150, які кафедра мала для навчальних цілей, ми передали до шпиталю. Частину їх використали для тероборони.

А як убезпечитись від інших причин смерті, які Ви назвали?

— Від другої за поширеністю причини смерті — напруженого пневмотораксу — можна врятуватись за допомогою декомпресійної голки. Кожного бійця намагаються навчити самому собі зробити декомпресію. Якщо є можливість, цю маніпуляцію виконують бойовий медик, старший бойовий медик, лікар.

Декомпресія за стандартами НАТО проводиться у другому міжребер'ї по середньоключичній лінії, або у 4-5-му міжребер'ї попід паховою лінією. Після того, як голка вилучається, повітря виходить, тиск вирівнюється. І це дає змогу доставити потерпілого до лікувального закладу, де йому ушиють пневмоторакс.

Третій чинник смертності — чужорідні тіла у верхніх дихальних шляхах. Якщо є закупорювання, його

потрібно прибрати. Зазвичай для цього інструктори навчають прийомом Геймліха.

Втім, не всі вміють їх використовувати. А ще не завжди статура того, хто надає допомогу, дозволяє обійняти та стиснути пораненого так, щоб чужорідне тіло виштовхнулося з верхніх дихальних шляхів.

Інший прийом передбачає максимальний нахил пацієнта так, щоб голова опинилась нижче тулуба. І проводять тиск на міжлопатковий простір, щоб вибити чужорідне тіло. Але й це не завжди допомагає.

Ще один спосіб. В індивідуальній аптечці є 2 назофарингіальні повітроводи — для правої та лівої ніздрі. Кожен солдат навчається до початку бою вводити собі ці повітроводи. Цю річ можна ввести людині й у стані притомності, і непритомності, на відміну від орофарингіального повітроводу, який вводять лише непритомним.

При введенні назофарингіального повітроводу забезпечується прохідність дихальних шляхів, що дає змогу, знову ж таки, доставити пацієнта до клініки й там надати допомогу.

Сьогодні заходи тактичної медицини переважають над заходами, які ми застосовували раніше і називали першою медичною допо-

могою. Тактична допомога має надаватися впродовж 30-35 хвилин. Перша лікарська — вже не на полі бою, ближче до тилу, — у першу годину.

І перша кваліфікована допомога — впродовж 3-4 годин. Таким чином за термінами надання медичної допомоги ми дотримуємось стандартів мирного життя. І це дозволяє надати людині шанс вижити.

Скільки студентів ВНМУ проходять навчання за новими стандартами?

— На кафедрі у військовому блоці у нас навчається понад 100 людей, і ми дуже раді такій кількості. Це студенти, які вирішили присвятити майбутнє, скоріше за все, військовій медицині.

З ними цікавіше, бо вони люблять дискутувати, ставити питання. Завдяки цьому обміну думками із практичним застосуванням тих чи інших засобів приходимо до спільних знаменників: ми краще розуміємо те, що знають студенти, й ділимося тим, що знаємо самі.

З початком війни 25 людей забрали документи з кафедри, бо, вочевидь, вирішили, що їх заберуть на фронт першими. Однак медиків заберуть так чи інакше. Втім, медики, які пройшли військову кафедру, підуть до війська офіцерами. А на сьогодні за рівнем підготовки ВНМУ на одному рівні з Військово-медичною академією України.

Відтак військово-медична підготовка у ВНМУ в плані бойового злагодження медиків нічим не відрізняється від тієї, що надається слухачам ВМАУ.

**Спілкувалася
Вікторія Родінкова**

Студентське наукове товариство: про підсумки та плани

Четвертого жовтня 2022 р. на платформі MS Teams відбулася звітно-виборча нарада Студентського наукового товариства (СНТ) ВНМУ ім. М.І. Пирогова. Був представлений звіт про роботу СНТ у 2021/2022 н. р. Його основні моменти:

- Наприкінці січня СНТ організувало для 52 здобувачів за різними освітньо-професійними програмами, які навчаються за магістерським рівнем, чотири екскурсії до Вінницького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру (НДЕКЦ) МВС України. Захід отримав багато позитивних відгуків, тож зараз СНТ на прохання студентів узгоджує можливість проведення нових екскурсій.
- Через початок повномасштабної війни Студентське наукове товариство було змушене призупинити роботу гуртків. Навесні разом із студрадою ВНМУ члени товариства долучились до підтримки вимушено переміщених осіб, яких розселили у гуртожитках університету.
- Проведення щорічної міжнародної конференції студентів та молодих вчених «Перший крок в науку — 2022» було перенесено на невизначений термін. Надалі, за узгодженням з ректором ВНМУ Морозом В.М., проректором з наукової роботи Власенком О.В. та професором Волощук Н.І., було прийнято рішення обмежитись публікацією збірки матеріалів конференції.

З початком навчального року Студентське наукове товариство відновило роботу. Наукові гуртки функціонують в звичному режимі: відбуваються засідання, студенти мають можливість проводити власні дослідження та презентувати їх результати.

Гуртки медико-теоретичного та клініко-профілактичного профілів працюють у змішаному форматі: одна частина гуртків обрала залишитись онлайн, інші поступово відновлюють офлайн-засідання. Нещодавно відбулися очні засідання студентських наукових гуртків кафедр анатомії людини, травматології та ортопедії, акушерства та гінекології №1, дитячої хірургії.

З 19 вересня розпочалась програма навчання студентів в межах проєкту DAAD Німецької служби академічних обмінів «Україна цифрова: Забезпечення академічної успішності під час кризи (2022)» між ВНМУ і Вюрцбургським університетом Юліуса Максиміліана (Німеччина).

Зараз СНТ активно займається організацією проведення XX Наукової конференції студентів та молодих вчених «Перший крок в науку — 2023», яка має відбутись в онлайн-форматі 21–22 квітня 2023 року.

Для популяризації питань обмінів та стажувань (як закордонних, так і в межах України) СНТ спільно з профкомом ВНМУ організували курс «Грант на стажування за кордоном: безкоштовно, поетапно, від досвідчених фахівців». Курс із 6 занять розпочався 17 листопада. Співробітники університету, які неодноразово отримували гранти на міжнародні стажування, поділилися зі студентами досвідом: як правильно скласти CV англійською, коректно вести листування, на яких ресурсах шукати перспективні позиції.

За результатами чергових виборів склад Ради Студентського наукового товариства на 2022/2023 н.р. сформований так:

- **Голова СНТ — Пермінов Дмитро, студент 5 курсу, 5-6 група.**
- **Заступниця голови СНТ зі зв'язків з громадськістю та зі співпраці з СНТ — Ошарова Аліна, студентка 5 курсу, 11-а група.**
- **Заступник голови СНТ з організаційно-методичної роботи — Плавков Олег Миколайович, студент 5 курсу, 8-6 група.**
- **Заступниця голови СНТ з міжнародної діяльності — Чайкун Світлана, студентка 5 курсу, 5-6 група.**
- **Відповідальний секретар СНТ — Бурдейна Катерина, студентка 4 курсу, 11-б група.**

«Молодий медик» вітає новий склад Ради СНТ та бажає їй творчої плідної роботи.

Ми попросили нового голову Студентського наукового товариства Дмитра Пермінова поділитись думкою щодо можливостей, які здобувачам ВО відкриває наукова робота.

— На мою думку, наукова робота студентів є невіддільною частиною навчального процесу у ЗВО. Перш за все це пов'язане з особливостями сучасної освіти, яка в умовах швидкого зростання потоку інформації полягає не тільки в тому, щоб надати студентам знання та розвинути теоретичне мислення, а й в тому, щоб реалізувати можливості самостійного набуття знань, вміння застосовувати їх на практиці.

Займатися науковою роботою дійсно цікаво, пізнавально та корисно. Та при цьому потрібно обов'язково враховувати власні сили й здібності: студент-медик як ніхто інший повинен пам'ятати про раціональний розподіл своїх ресурсів, правильний режим дня та необхідність відпочинку.

Сьогодення пропонує безліч ресурсів та можливостей для наукової діяльності студентів. Зокрема, і у нашому університеті: починаючи від студентських наукових гуртків, де кожен має змогу ознайомитись з актуальними питаннями різних галузей медицини, знайти однодумців та кураторів для співпраці, до безплатних та цілодобово доступних електронних наукометричних баз UpToDate, Elsevier, Springer Nature, John Wiley & Sons та інших.

До того ж, крім поглиблення власних дослідницьких навичок студенти-науковці мають змогу отримати від СНТ додаткові бали до стипендіального рейтингу за участь у конференціях та отримати публікацію наукових робіт. Студенти можуть брати участь у стипендіальних програмах та грантах з можливістю залучити фінансування власних проєктів та допомогу в їх реалізації (до прикладу, Стипендіальна програма фонду Віктора Пінчука «Завтра.UA» для студентів III-VI курсів).

Рада студентського самоврядування: волонтерство, інформаційна робота та нові проєкти

Рада студентського самоврядування (РСС) — некомерційне об'єднання студентів, яке має на меті всебічно сприяти навчальній, науковій та творчій діяльності здобувачів ВО, представляти їх у студентських організаціях різного рівня, налагоджувати зв'язки між керівництвом ВНМУ та студентством.

Від початку війни РСС не припинила роботу, а, навпаки, почала працювати в інтенсивнішому режимі: інформувала, підтримувала, об'єднувала студентів для нових справ.

Учасники студентського самоврядування брали активну участь у волонтерській діяльності та долучали до неї інших. Деякі з них у перші найтривожніші тижні не поїхали додому, жили в приміщенні студради та у підвалах навчальних корпусів, активно займалися волонтерством, проводили тренінги з первинної медичної допомоги.

Під час війни за ініціативи студентів-волонтерів і підтримки Комітету волонтерства та доброчинності був проведений збір речей для функціонування військової частини А3767.

РСС спільно з університетським журналом «PIROGOVKA» випустили 3 повноцінних номери, присвячених діяльності викладачів та студентів ВНМУ під час війни, тактичній медицині, підготовці до «Крок» та іншим нагальним питанням.

На прохання «Молодого медика» нова голова РСС Поліна Кочерга розповіла про свій погляд на студентське самоврядування та плани студради:

Комунікація, креативність, лідерство, на мою думку, — основні soft skills, які може отримати кожен студент, працюючи у студентському самоврядуванні. Цьому не можна навчитися, лише читаючи книжки чи просто сидячи вдома.

Робота у РСС — це про досвід, про командну роботу та навіть про стійкість до стресів. Я хочу, щоб якнайбільше студентів доєднувалось до нашої спільноти заради самореалізації та втілення наших майбутніх проєктів.

Наразі робота РСС спрямована на різноманітні волонтерські заходи щодо зборів коштів на допомогу бійцям ЗСУ, серед яких є і наші сту-

В рамках проєкту «Сміливі відновлювати» організували неофіційну волонтерську поїздку студентів до одного з сіл Київської області для допомоги у відновленні та розчистці будинків.

Значущою подією у такий важкий час стало об'єднання першокурсників 2022 року у конкурсі «Альбом ВНМУ». Завдяки цьому вдалось згуртувати юних студентів, а переможців потішити чудовими подарунками.

На Раду студентського самоврядування чекають зміни: у жовтні відбулись перевибори, й головою РСС стала Поліна Кочерга, 5 курс, група 16-А. Тож, як і щороку, у студради починається новий період.

Поточний склад Ради студентського самоврядування:

- Заступник голови РСС з зовнішніх відносин — Рудишина Марічка Сергіївна, 4 курс, група 7-А.
- Заступник голови РСС з інформаційної політики — Іванов Сергій Олександрович, 5 курс, група 11-А.
- Заступник голови РСС із внутрішніх відносин — Васильєв Микита Юрійович, 5 курс, група 11-Б.
- Секретар голови РСС — Верба Михайло Анатолійович, 4 курс, група 12-А.

Але зміни складу Ради не скасовують звичної роботи РСС: постійний моніторинг новин, зв'язок із деканатами з приводу навчання, повідомлення про різні проєкти в межах та поза межами ВНМУ. Студентське самоврядування дає здобувачам ВО змогу розвиватися, пробувати нове, брати участь у тренінгах, при важку ситуацію в Україні.

У РСС чимало поточних планів, які поступово втілюються в життя, наприклад: продовження активної роботи комітетів, нові випуски журналів, створення «Альбому ВНМУ» для старших курсів, організація тренінгів, волонтерських поїздок.

Ми надзвичайно раді, що студентська сім'я з кожним днем множується. Віримо, що з нашими талановитими й працелюбними студентами на українську медицину чекає велике і світле майбутнє.

«ММ» дякує головному редактору журналу «Pirogovka» Бидловській Івонні за допомогу у підготовці матеріалу

денти. В майбутньому на студентську спільноту чекатимуть багато цікавих проєктів, які ви навіть не могли собі уявити раніше. Але не буду розкривати всі карти, хочу на цьому залишити інтригу.

Профком студентів ВНМУ: перевибори відбулись, робота триває

Шостого жовтня відбулися перевибори у профкомі студентів ВНМУ. У звітній презентації голова профспілкової організації Віталій Побережець розповів про роботу за період з 09.12.2015 до 06.10.2022.

В останні сім років діяльність студентського профкому будувалась за кількома напрямками: освітнім, оздоровчим, соціальним, розважальним.

Зокрема профком брав активну участь у підготовці до акредитації університету за освітніми програмами: «Фармація, промислова фармація», «Стоматологія», «Медицина», «Медична психологія».

Щороку представники профспілки створюють штаб «Абітурієнт», щоб допомагати працівникам приймальної комісії в організації процесу, а вступникам та їхнім батькам — знайомитися з університетом. Так само традиційно профком бере участь у проведенні свят першокурсників та урочистого випуску, у масових заходах на міському, обласному та всеукраїнському рівнях.

А от вікно у світ студпрофком відкривав для студентів ВНМУ через видачу міжнародного посвідчення особи і статусу особи, що навчається, — International Student Identity Card (ISIC).

Загальноуніверситетські події, організовані профкомом, які надовго запам'ятались як їх учасникам, так і глядачам, — це щорічні конкурси «Міс ВНМУ» та «Містер ВНМУ», шоу «СтудЛіра», аматорські рок-концерти, турніри з більярду та боулінгу.

Завдяки підтримці профспілкового комітету студенти мали можливість на пільгових умовах відвідувати басейн «Маяк» та фітнес-зали, кіно-театри та театри, навчатись в автошколі.

Під егідою студпрофкому відбулись туристичні поїздки до Кам'янець-Подільського, Львова, Буковеля. Влітку профком забезпечував студентів путівками до спортивно-оздоровчого табору «Сосновий бір» і пансіонатів в Одесі. На спортивну та оздоровчу роботу було спрямовано 125,7 тис. грн.

Разом із Науковою бібліотекою ВНМУ профком запровадив ініціативу обміну книжками «Буккросинг». А для поширення інформації

про свою діяльність започаткував VNMU blog на YouTube.

Приємні спогади залишили вітання до 8 Березня, Дня Святого Валентина, новорічні заходи та подарунки для дітей студентів.

Ще один важливий напрямок діяльності — співпраця з благодійним фондом «Повернись живим», яка триває з 2017 р.

Загалом витрати на культурно-масові заходи склали у структурі витрат профкому 62%. Частина витрат також було спрямовано на преміювання та інші виплати студентам. У тому числі — за досягнення в науці і спорті.

Новим головою профкому студентів ВНМУ обрали студента 3 курсу групи 95-Б Коліжук Дмитра Вадимовича. До складу ради увійшли:

- Спрут Катерина Володимирівна, 3 курс, група 95-Б.
- Радогощин Іван Олександрович, 2 курс, група 95-А.
- Шкарупа Максим Юрійович, 4 курс, група 2-А.
- Пасічник Олександр Ігорович, 2 курс, група 13-А.
- Левенчук Сергій Сергійович, 6 курс, група 13-В.
- Товмасьян Едвін Вігенович, 5 курс, група 11-А.
- Богданцев Микита Богданович, 4 курс, група 43-А.
- Юрченко Лілія Вадимівна, 5 курс, група 5-А.
- Савенко Аміна Олександрівна, 5 курс, група 61-А.
- Чесаков Антон Сергійович, 4 курс.
- Грушецька Ірина Ярославівна, 4 курс, група 16-Б.
- Захарченко Тетяна Олександрівна, 3 курс, група 17-А.

Тетяна Ігнатська

Новий голова профкому Дмитро Коліжук поділився з «ММ» думкою щодо студентського самоврядування та ролі профспілкової організації:

Як для мене, студентське самоврядування, — це важлива і невіддільна частина життя ЗВО.

В першу чергу це різноманіття життя студентів: конкурси, змагання, корисні й цікаві заходи, а також проведення часу з друзями та знайомими.

Не менш важливим фактором є представлення думки студентів та донесення її до адміністрації університету й інших структур.

В планах профкому — вдосконалення соціальних мереж для багатопланової комунікації зі студента-

ми, проведення благодійних зборів і заходів, забезпечення допомогою студентів, чиї батьки загинули через війну, та студентів зі скрутним матеріальним становищем. Для мене це є основною метою найближчим часом.

Марія Іванівна Покидько: «Хірург має думати. Критичне мислення обов'язкове»

Друга у хірургічній родинній династії. Єдина дівчина в субординатурі. Хірург, яка за 36 років практики виконала сотні складних оперативних втручань. Завідувач кафедри хірургії № 2 ВНМУ, доктор медичних наук Покидько Марія Іванівна розповіла «ММ» про свій шлях у професію та про те головне, що визначає справжнього хірурга.

Чому ви вирішили стати хірургом?

Мій батько Іван Арсентійович був хірургом, кандидатом медичних наук. Дуже добре знав біологію, фізіологію, мав багато патентів, постійно генерував ідеї.

Він дуже хотів, щоб і я була хірургом. А оскільки я до батька ставилася з великою любов'ю та пошаною, я для себе іншої медичної спеціальності не бачила.

Коли вступила до університету, зрозуміла, що хірургія — така конкретна галузь медицини, де зразу бачиш результат своєї роботи. Тому від початку вирішила, що якщо йти в медицину, то тільки у хірургію.

Але, на відміну від батька, я за вдачею дуже критична: коли він якусь ідею пропонував, завжди шукала, що у ній не так. От такий у нас склався професійний тандем.

Ідеї, які я використала і в кандидатській, і у докторській, — це якраз авторські свідчення мого батька й мої щодо осмосу й щодо вегетативної нервової системи.

Важко було вчитися?

Ні. Неочікувано легко. Я закінчила школу з золотою медаллю й до ВНМУ вступила з першого разу — тоді це була рідкість.

Ще зі школи любила фізику, хімію. Коли перейшла в клініку, дуже подобалась саме хірургія. Щоб займатись нею, треба добре знати анатомію, фізіологію — без них не буде хірургії. Загалом вчитись мені було дуже цікаво.

Кого ви вважаєте своїми вчителями?

Насамперед в хірургії — це, звичайно, батько. Другий мій вчитель — завідувач кафедри госпітальної хірургії (зараз кафедра хірургії № 1) обласної клінічної лікарні Мітюк Іван Ілліч, доктор медичних наук, професор. Він досить скептично ставився до жінок в хірургії, тож, щоб завоювати його довіру, мені знадобилось багато часу.

Безпосередньо техніці хірургії мене вчив звичайний лікар, але вищої категорії — Поліщук Микола Степанович.

Я багато років і вчилася, й працювала в обласній лікарні. Вважаю її рідною: ще студенткою брала там чергування, потім вступила до клінічної ординатури на кафедру госпітальної

хірургії, вчилася в аспірантурі; там захищалась, працювала, стала доцентом, а згодом — професором. Там я сформувалась як хірург.

Чи багато було жінок в хірургії, коли ви починали працювати?

У той період, коли я прийшла, — взагалі жінок не було. В субординатурі ми визначалися, хто яким лікарем буде, і в групі я була єдиною дівчиною. Ще й старостою.

Коли на кафедру дали списки груп, доцент Перепелиця Іван Федорович, який мав бути керівником субординатури, вибирав ті групи, де нема дівчат. Але не розпізнав за моїм прізвищем особу жіночої статі, тож, коли побачив нашу групу вживу, був дуже незадоволений. Потім ми з ним стали найкращими колегами й друзями.

Певною мірою він, звісно, мав рацію. Справді, у жінок є багато вагомих причин не віддаватись стовідсотково роботі: дитина, родина. Жінка, яка вирішила стати хірургом, має усвідомлювати, що їй доведеться тягнути й обов'язки матері та дружини, й вимогливу професійну справу.

Але багато хто наважується — зараз у мене на кафедрі три жінки-хірурга.

Що ви вважаєте найголовнішим для хірурга, які риси?

По-перше, знання. Навчити можна технічних моментів, але якщо людина не буде розуміти, як і що, й звідки... Молоді студенти приходять й кажуть, що багато часу йде на хімію, на фізику. Але це шлях до логічного мислення та правильного діагнозу.

Без знання законів осмосу, гравітації, дифузії, тиску, електромагнітизму, енергії, сполучення судин тощо ми не зможемо зрозуміти, що відбувається в організмі й не зможемо зробити втручання хірурга мінімально шкідливим. Фундаментальні фізичні та біологічні науки — основа медицини.

По-друге, технічна підготовка. По-третє, зібраність та вміння сконцентруватись.

Ще, звичайно, треба вміти комунікувати з пацієнтами. І колегіальність дуже важлива, тобто порядність. У хірургії сам-один ти ніколи не досягнеш хороших результатів. Дуже важливо, щоб у колективі переважали порядні люди.

Мабуть, мені пощастило: на власному досвіді я переконана, що хороших людей все ж таки більше.

Чому ви вчите своїх учнів?

Бути максимально уважними в діагностиці. Не можна йти на операцію, доки ти не впевнений у діагнозі.

Якщо говорити про техніку, завжди згадую слова Поліщука Миколи Степановича: що менше хворий знаходиться в операційній, то більше він має шансів вижити. Тобто є моменти в операційній, де не можна затягувати час, треба просто працювати — швидко й автоматично.

Значущих моментів багато: обов'язково доступ, обов'язково гемостаз, мінімальне травмування тканин.

Досить скептично ставлюсь до дренажів. У своїй кандидатській, зокрема, пропонувала зовсім інший, відмінний від загальноприйнятого, спосіб дренажування.

Вчу кишковим швам. Завжди говорю учням, що хірург справді досяг високого рівня, коли не боїться кровотечі та готовий накладати кишкові шви: навіть в умовах перитоніту, якщо накласти правильно анастомоз, шов витримає.

Що б ви порадили студентам першого курсу, котрі, як ви колись, мріють стати хірургами? На чому зосередитись?

Кожен вид хірургії має особливості. Загалом хірург має думати. Критичне мислення обов'язкове. Завдання професіонала — не просто видалити частину органу, а зробити це найбільш функціонально, фізіологічно.

Багато в чому хірургія зараз від-

мовилась від радикалізму. Ми максимально дотримуємось принципу органозберігаючих фізіологічних операцій. Медична наука прийшла до того, що організм — дуже самодостатня досконала система. І різкі зміни організму зовнішніми втручаннями завжди закінчуються для пацієнта якщо не летально, то каліцтвом, недосконалістю, зниженням якості життя.

В радянські часи медицина не вивчала якість післяопераційного життя. Зараз ми оцінюємо цей період й за його перебігом визначаємо, чи наше лікування було максимально фізіологічним, мінімально травматичним. Цим, звичайно хірургія років 20-30 тому та сучасна дуже відрізняються.

Насамперед технологічно. Ми вже багато виконуємо лапароскопічних, ендоскопічних втручань, а від деяких операцій, якісно зробивши діагностику, відмовляємося.

Тому що, як би я не любила хірургію, але найкраща операція — та, котру не виконали на користь хворого.

Це справді так. Треба знати чіткі критерії до операції, а для цього, звичайно, думати, а щоб думати — знати.

Які дні у житті вам особливо запам'ятались, були в якомусь сенсі вирішальними?

Коли я була маленькою, біля нашого дому був великий книжковий магазин. Одного разу тато прийшов з роботи і приніс мені велику ілюстровану книжку — «Сім чудес світу» Войтеха Замаровського. А за годину таку саму книжку принесла мені мама.

З цього видання почалось моє пожиттєве захоплення історією — спочатку давньою, потім середньовічною, новою та сучасною. Це й зараз моя віддушнина: як хочу відпочити, читаю історичне — не художні романи, а документальні книжки.

Чудово пам'ятаю день, коли йшла складати іспит до університету. Цей день був сповнений такими подіями та збігами, що й зараз мені здається, нібито у ньому була якась невипадковість.

Насамперед — тато був впевнений, що я не вступлю. З першого разу до нашого медичного вишу ніхто майже не вступав. А тут мої 48 кілограмів та впертий характер.

Дорогою до університету тато так і казав: ти, звісно, не вступиш, та нічого — підеш санітарочкою. А я кажу батькові: як не складу іспит — поїду до Києва вступати до університету на історика.

На порозі приймальної комісії виявили, що я забула паспорта. Мамі довелося брати таксі та швидко їхати за документом. У білеті мені дісталася задача на закон Авогадро. І бачу, що там з помилкою вказаний об'єм 1 моль газу — не 22,4, а 224. Як бути? Зробила два варіанти рішення.

Це було 3 серпня 1980 року — день закінчення Олімпіади в Москві. Мама купила багато фруктів, щоб відсвяткувати мій іспит. А старший брат, який спеціально приїхав з Рівного, бо «Марічка поступає», питає: «Ну що, викрутилась ти із законом Авогадро?» Він так і не зізнався мені, звідки знав зміст мого білета.

Ще один пам'ятний день — народження сина. І, звісно, — моя перша самостійна холецистектомія.

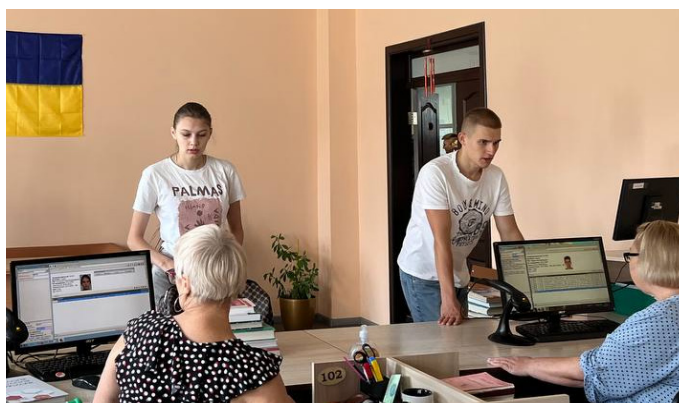
Що ще, крім читання, для вас є справжнім відпочинком?

Часто виїжджаємо з друзями в ліс. Знаємо багато чудових місць. Я добре розуміюся на грибах, відчуваю запах лісу, де є гриби, люблю збирати їх й готувати.

Батьки починали працювати в Поліссі, й у моєму дитинстві ми кожні вихідні у сезон ходили в ліс по гриби. Але й просто так дуже люблю гуляти лісом,

Об'єднані задля Перемоги. Як живе та працює Наукова бібліотека ВНМУ

24 лютого 2022 року стало для кожного українця точкою відліку нової реальності, яку раніше ніхто не знав та не був до неї готовий. Докорінно змінилося й буття колективу Наукової бібліотеки ВНМУ. Її фахівці вміють знаходити відповіді на будь-які питання, але про менеджмент та виживання в умовах війни ще не писали у професійних виданнях.

Оговтавшись від першого шоку, колектив бібліотеки поборов пригніченість, знайшов резерви людської стійкості та єдності. Задля перемоги всі об'єдналися у спільних зусиллях, рішеннях та діях, намагалися бути корисними навіть у малій справі.

Бібліотекарі долучилися до різнопланової волонтерської діяльності: допомагали у роботі гуманітарних хабів, пекли пірижки та печиво, плели захисні сітки, доставляли продукти, теплі речі та ін. у пункти збору допомоги.

Співробітники бібліотеки приймали в себе вдома людей, які рятувались від жахів війни, шукали для них помешкання у Вінниці. З власної ініціативи організували колективну допомогу військовим, які перебувають на лікуванні у шпиталі.

Певною мірою підґрунтя управління колективом в кризовий період було закладене під час пандемії COVID-19. Зокрема, ефективна комунікація працівників здійснювалась у корпоративній вайбер-групі, створеній ще на початку пандемії.

Щоб усвідомити, куди та як рухатися далі, важливо було зрозуміти, як колектив та кожен працівник психологічно переживає війну. Для оцінки рівня адаптації колективу до роботи в такий важкий час сформували опитувальник «Колектив бібліотеки у кризовій ситуації».

Питання в ньому стосувались різних аспектів роботи людини в колективі. Участь в опитуванні взяли працівники бібліотеки ВНМУ та бібліотекарі-члени методичного об'єднання бібліотек ЗВО Вінниці. Отримані результати дали змогу сформувати основні правила підтримки продуктивної роботи колективу, збереження його фізичної та психоемоційної безпеки.

Важливий напрям роботи бібліотеки під час війни полягає у розвитку навичок інформаційної безпеки та медійної грамотності. У травні в рамках діяльності методичного об'єднання бібліотек ЗВО Вінниці відбулась 4-та бібліотечна Школа медійної грамотності:

Початок. Продовження на 12-й стор.

Об'єднані задля Перемоги. Як живе та працює Наукова бібліотека ВНМУ

Закінчення. Початок на 11-й стор.

На першому занятті «Безпека в інтернеті: що потрібно знати» були обговорені інструменти, які допомагають відрізнати об'єктивну інформацію від пропаганди. Учасники школи дізналися про інформаційну гігієну, правду та факти під час війни, інструменти ворожої пропаганди, дїпфейки. Отримали білий список онлайн-медіа Інституту масової інформації. Адже медіаграмотність є запорукою того, що Україна виграє інформаційну війну.

Друге заняття — «Як писати так, щоб тебе читали» — стосувалося не менш важливих тем. Йшлося про сучасну українську мову як професійну складову, а на лекції «Від копірайтера до автора» розглядалися правила оформлення інформаційних текстів у виданнях.

Задля належного забезпечення освітнього і наукового процесу працівники бібліотеки систематично здійснювали інформаційну підтримку віддалених користувачів. Зокрема, науковці та студенти університету отримували оперативну та якісну інформацію стосовно безплатного доступу до міжнародних наукових баз та видавництва. Фахівці бібліотеки працювали в телефонному режимі, активно спілкувалися з користувачами електронною поштою та в соцмережах.

Агресія РФ ще з 2014 р. обумовила новий сенс роботи бібліотеки над краєзнавчим проєктом «Пам'ять університету». У 2021 р. було видано першу частину Книги пам'яті університету «Війна пройшла по їхніх долях», в якій розповідається про життя та долі викладачів, студентів, співробітників ВНМУ в часи Другої світової війни.

Наразі проводяться пошук та збирання матеріалів на тему «Співробітники та студенти ВНМУ ім. М. І. Пирогова на фронті російсько-української війни 2014–2022 рр.». Працівники бібліотеки мають важливу мету — зберегти пам'ять про кожного героя, причетного до Перемоги, для прийдешніх поколінь та світу.

Нові матеріали призначені для майбутніх сторінок Книги пам'яті, але всі ми мріємо, щоб таких історій було якнайменше — щоб якнайменше людей пізнали темряву і страх війни.

Попри всю складність ситуації бібліотека залишалась разом із студентами, даруючи тепло й щирість спілкування. Продовжується активна робота творчої студії «Вежа».

Керівниця об'єднання організувала цікаві онлайн-зустрічі, а творчі вежівці у вільний від навчання й волонтерства час, перебуваючи у різних куточках нашої країни, не втрачали зв'язок та підтримували один одного.

Єднання студентів і бібліотекарів залишається нероздільним: кожен працівник на своєму місці є для читачів порадником та другом.

Так само війні не вдалося перервати багаторічну традицію щорічного нагородження серед студентів-іноземців у номінації «Best Library User». Зустріч відбулася онлайн, проте не втратила широкості та душевності.

Приємно відчувати підтримку бібліотеки студентами через тисячі кілометрів, їхні меседжі та почуття розчулюють. Ось деякі дописи:

«Бути частиною України – це особливе відчуття для нас, іноземців. Україна прийняла нас з любов'ю. Перебуваючи у ВНМУ, я відчуваю себе таким гордим і енергійним, проживання буднів з моєю родиною пироговців, друзями та їхніми родинами створило навколо мене атмосферу смирення та спокою. Я пишаюся тим, що проводжу час, ходжу пліч-о-пліч із своїми українцями. Знімаю капелюх перед хоробрістю, яку ви показали всьому світу. Незабаром ми всі зустрі-

немося в більш могутній, мирній, новій Україні. Слава Україні, слава героям України».

«...я сподіваюся, що ви в безпеці та здорові. Я бажаю, щоб скоро все стало нормально. Я молюся за Україну кожен секунду. Мені дуже сумно за Україну та українців. Будь ласка, будьте сильними, будьте в безпеці. Бережіть себе, ви воїни. Більше вам сил! Слава Україні».

«Ви знаєте, це вперше, коли ми, студенти, повернулися в Індію, але ми не щасливі. Ми сумуємо за Україною».

Від таких слів ми, фахівці бібліотеки, як ніколи відчуваємо значущість того, що робимо.

Важливим питанням роботи під час війни стало повернення книг до бібліотеки. Для цього налагодили потужну співпрацю деканатів, бібліотекарів, комендантів гуртожитків та студентів, які стали волонтерами. Вони допомагали один одному повернути книги, організували групи, що займалися збором літератури по гуртожитках. Студенти звертались до орендодавців своїх квартир, й ті також долучились до повернення книг.

В ці місяці ми переконалися, що під час важких випробувань книги залишаються людям вірними друзями та порадниками. Багато викладачів та співробітників університету звертались до абонементу художньої літератури — брали видання не лише для себе, але й для рідних. До бібліотеки також приходили внутрішньо переміщені особи, щоб взяти книгу до душі.

Колектив бібліотеки щиро вірить в нашу Перемогу і в нашу Україну й щоденною працею намагається вкладати цю віру в усе, що робить. Це стосується й повсякденної контент-роботи. На офіційних сторінках бібліотеки у соціальних мережах систематично публікуються патріотичні пости та важлива інформація.

Зараз в бібліотеці відкрита патріотична локація «Україна – це ми!» У ній візуалізується наша країна — єдина, неподільна, сильна та вільна. Всі ми впевнені – цьому бути!

**Для «ММ» —
Ярослава Бондарчук,
завідувачка науково-методичного відділу
Наукової бібліотеки ВНМУ**